

Osana suunnitelman kokoamisprosessia järjestettiin taide- ja kulttuuritoimijoille taustatyöpaja Lahden palvelutorilla 21.11.2024. Työpajaan osallistui 20 henkilöä, pajan fasilitoivat Joonas Pokkinen ja Riika Kivelä Päijät-Hämeen liitosta, kaupungin kulttuuripalveluista oli läsnä kulttuurituottaja Henna Keihäs. Työpaja taustoitti Lahden kaupungin kulttuurihyvinvointisuunnitelman kokoamistyötä. Työpajassa tutustuttiin kulttuurihyvinvoinnin käsitteeseen tässä kontekstissa ja suunnitelmaluonnoksen teemoihin (saavutettavuus, yhteistyö, tietopohja ja uusien toimintamallien kokeilu).

Alustuksen jälkeen osallistuneet pohtivat itsenäisesti a) onnistuneen yhteistyön elementtejä sekä b) ajankohtaisia toimenpiteitä; mitä kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi pitäisi tapahtua juuri nyt?

Työskentelyä tehtiin tämän jälkeen kolmessa ryhmässä. Ryhmissä tehtävänä oli pohtia onnistuneen yhteistyön elementtejä, sekä tiivistää kolme toimenpide-ehdotusta, mitä kulttuurihyvinvoinnin näkökulmasta pitäisi tapahtua juuri nyt.

1. Työpajan aluksi työskenneltiin **onnistuneen yhteistyön elementtien äärellä**. Pajoissa nousi esiin seuraavat teemat (esitetty tässä sattumanvaraisessa järjestyksessä). Kooste on tehty pienryhmien muistiinpanoista:
  - **Resurssit ja tuki**
    - o Rahoitus, taloudelliset resurssit, jatkuva kehittäminen ja tuki kulttuurin tuottajille. Edulliset tilat sekä esiintymiselle, että taiteelliselle työskentelylle/harrastamiselle.
  - **Tavoitteellinen yhteistyö ja ekosysteemi, luottamus ja vuoropuhelu, yhteisöllisyys**
    - o Yhteistyökumppanit, vapaa kenttä, kolmas sektori, toive ”kulttuuripoliittisesta foorumista” ja ekosysteemin kuvaaminen, yhteistyön ja kumppanuuksien syventäminen. Keskinäinen luottamus, toimijoiden tunteminen ja avoin vuoropuhelu.
  - **Osallistaminen ja saavutettavuus**
    - o Matala kynnyks osallistua kulttuuriin ja taiteisiin, avoimuus, mahdollisuus osallistua kaikille, myös marginaaliryhmille.
  - **Sitoutuminen ja tavoitteet**
    - o Valmius sitoutua, kunnianhimo ja yhteiset tavoitteet.
  - **Tiedonkulku ja tiedon jakaminen**
    - o Tiedon löydettävyyys ja avoin tiedotus. Tiedon jakaminen kumppanien kesken, toiminnan näkyväksi tekeminen myös vapaalta kentältä ja kolmannelta sektorilta.
  - **Oppiminen ja jakaminen**
    - o Toisilta oppiminen ja jakaminen kulttuuripalvelujen parantamiseksi.
2. Pajan toisessa vaiheessa kukin ryhmä esitti **kolme konkreettista toimenpide-ehdotusta**, joita pitäisi edistää juuri nyt. Yhteensä ehdotuksia on siis yhdeksän.
  - Ei leikata kulttuurilta
  - Edullisia tiloja tarjolla sekä taiteen tekemiseen ja harrastamiseen, että esitystoimintaan. Tilojen tarjonnan tulisi olla helposti löydettävissä.
  - Yhteinen tietokanta, johon paikalliset toimijat voivat päivittää tietonsa kaikkien nähtäville. Käytännössä verkkopalvelu, joka muistuttaa myös tietojen päivittämisestä.

- Verkostoitumistapaamiset kolmannen sektorin ja vapaan kentän toimijoille.
- Lasten ja nuorten nostaminen keskiöön, kulttuurikasvatus ja sitouttaminen kulttuuriin. Lasten ja nuorten linkittäminen muuhun toimintaan esim. oppilastöiden näyttelyinä teatterin tiloissa näytelmän tematiikkaan liittyen tms.
- Verkostoituminen, järjestelmällinen yhteistyö ja tiedon, osaamisen ja resurssien jakaminen.
- Alueellinen ekosysteemikuvaus strategiseen jalkauttamiseen.
- Saavutettavuuden elementtien työstäminen yhdessä, kuvataan ja tunnistetaan pullonkaulat ja vahvistetaan olemassa olevia elementtejä ja jaetaan toimintamalleja.
- Perustetaan kulttuuripoliittinen foorumi, joka kokoontuu säännöllisesti.

Yleisestä keskustelusta poimittua:

- Miten voisimme luoda yhteistä tilannekuvaa, missä mennään? Tuleeko vapaan kentän toiminta esiin TEAviisarin kyselyvastauksissa? Jääkö hyvää toimintaa huomaamatta ja vaikuttaako se tulokseen?
- Miten voisi jäsentyä roolitus kaupungin, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton kesken? Miten kukin toimija sitoutuu asian edistämiseen?
- Kulttuuritoimijoiden verkostotilaisuudet: Tiedon yksisuuntaisesta jakamisesta kohti keskusteluvampaa kulttuuria, myös vertaisesti tietojen ja toimintamallien jakamiseen tarve. Useammalla toimijalla oli innostusta lähteä vetureiksi tai rakentajiksi verkostolle.
- Marginaalissa olevien alakulttuurien, ihmisten mahdollisuudet. Onko tukimuotoja? Marginaalista voi nousta suolapulsseja, jotka uudistavat ja voimaannuttavat valtavirtaa.
- Miten tavoitamme eri kohderyhmiä, kuten maahanmuuttajat, vammaiset, työttömät? Ei vastausta, mutta halu oppia yhdessä lisää.

Lyhyt yhteenveto keskustelusta:

Tilaisuudessa esitettiin huolia rahoitukseen ja resursseihin, kuten tiloihin liittyen, mutta pääpaino ryhmissä ja yhteisessä keskustelussa oli yhteistyön tiivistämisessä. Tilaisuudessa oli vahva yhteistyön syventämisen tahto toimijoiden välillä, myös kaupungin, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton kesken. Yhteistyö ei perustunut resurssien penäämiselle, vaan näyttäytyi tahtona kehittää kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia vaikuttaa koettuun hyvinvointiin. Tilaisuudessa jäi ilmaan odottava tunnelma jatkotoimenpiteille ja yhteisille kohtaamisille. Vahvana toiveena oli kaupungilta tuki verkostoitumisen alkuvaiheeseen, mutta toiveena oli ettei typistyisi ylhäältä johdetuksi toiminnaksi. Läsnäolleilla oli halua tulla mukaan jakamaan, ei vain vastaanottamaan verkostossa. Se on hyvä lähtökohta yhteistyölle.